

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ СУБ'ЄКТАМИ, ЯКІ ВИКОНУЮТЬ ЗАВДАННЯ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Віктор Юрійович ЄНА,

*здобувач Харківського національного
університету внутрішніх справ*

У сучасних умовах повномасштабної збройної агресії проти України питання забезпечення публічної безпеки і порядку набуває надзвичайної ваги та актуальності. Воєнний стан, який запроваджується з метою відсічі збройній агресії та захисту суверенітету й територіальної цілісності держави, вимагає кардинального переосмислення функцій, ролі та форм взаємодії між усіма суб'єктами сектору безпеки і оборони. У таких умовах підтримання правопорядку та громадської стабільності стає не лише завданням окремих правоохоронних органів, а й загальнонаціональним пріоритетом.

Правовий режим воєнного стану передбачає обмеження окремих конституційних прав і свобод, запровадження особливих правил і режимів функціонування державних органів, посилення відповідальності за правопорушення, розширення повноважень обласних військових адміністрацій та правоохоронних органів. Усе це створює нові виклики для забезпечення правопорядку, захисту громадян, протидії злочинності, диверсіям, провокаціям, панічним настроям та іншим загрозам публічній безпеці. У таких умовах зростає значення взаємодії між усіма суб'єктами, які залучаються до виконання завдань з підтримання публічного порядку, зокрема в рамках координаційних штабів, спільних оперативних груп, механізмів обміну інформацією, спільного патрулювання, реагування на надзвичайні події та кризові ситуації [1, с. 126].

Особливістю сучасного періоду є те, що забезпечення публічної безпеки в умовах воєнного стану відбувається не у звичних, стабільних рамках мирного часу, а в динамічному, нестабільному, часто небезпечному середовищі, де ризики, загрози та масштаби викликів змінюються щодня. Це потребує від відповідних органів не лише формального виконання своїх обов'язків, але й гнучкості, здатності до оперативної адаптації, міжвідомчої взаємодії, стратегічного мислення та готовності працювати у складних умовах воєнного конфлікту.

У цьому контексті слід ґрунтовно проаналізувати як загальні засади функціонування механізму взаємодії між суб'єктами публічної безпеки в умовах воєнного стану, так і виявити його специфічні особливості, проблемні аспекти, потенціал для розвитку та нормативно-правового та організаційного вдосконалення.

Слід відзначити, запровадження воєнного стану передбачає можливість здійснення таких заходів, як запровадження комендантської години, обмеження свободи пересування, контроль за засобами масової інформації, примусове відчуження майна для потреб оборони, заборона мітингів,

страйків та інших масових заходів, а також мобілізація населення та економічних ресурсів для потреб національної безпеки й оборони. Правовий режим воєнного стану регулюється Конституцією України, Законом України «Про правовий режим воєнного стану» та іншими нормативно-правовими актами, які визначають підстави, порядок введення, зміст заходів та гарантії прав і свобод громадян в умовах цього особливого правового режиму [2].

В умовах дії правового режиму воєнного стану взаємодія між суб'єктами, які виконують завдання із забезпечення публічної безпеки і порядку, набуває особливого значення, адже саме вона забезпечує ефективну координацію дій, оперативне реагування на загрози та збереження стабільності в державі. Така взаємодія ґрунтується на правових засадах, визначених Конституцією України, законами України, указами Президента, а також нормативно-правовими актами, що регламентують діяльність органів сектору безпеки і оборони.

Особливістю взаємодії є оперативне перепідпорядкування окремих підрозділів і органів для досягнення стратегічних і тактичних цілей. Наприклад, Національна поліція України в умовах воєнного стану може виконувати не лише свої традиційні завдання із забезпечення правопорядку, а й сприяти військовим підрозділам у забезпеченні режимних заходів, контрдиверсійної діяльності, евакуації населення, охороні важливих об'єктів інфраструктури тощо.

Додатковою складовою взаємодії є обмін інформацією. У воєнний період інформація про переміщення військових сил, загрози терористичних актів, акти мародерства чи паніку серед населення має передаватися між суб'єктами оперативно та достовірно.

Іншою важливою особливістю є спільне планування дій та проведення координаційних нарад. У рамках таких заходів визначаються зони відповідальності, обсяг повноважень, заходи реагування на можливі інциденти, логістичне забезпечення, а також організація комунікації з населенням. Такий підхід знижує ризик дублювання функцій або, навпаки, недоотримання підтримки окремими підрозділами у критичних ситуаціях.

Також варто зазначити, що взаємодія в умовах воєнного стану супроводжується високим рівнем централізації управління, де пріоритет надається військово-цивільним адміністраціям, які отримують розширені повноваження з організації життєдіяльності на відповідних територіях.

Водночас надзвичайно важливим є дотримання прав і свобод людини в умовах воєнного стану з урахуванням дозволених обмежень, передбачених Конституцією України та міжнародним гуманітарним правом. Саме тому всі суб'єкти взаємодії повинні діяти не лише злагоджено, але й у межах правового поля, дотримуючись вимог законності, пропорційності та необхідності.

Таким чином, особливості взаємодії між суб'єктами, які забезпечують публічну безпеку і порядок в умовах воєнного стану, полягають у високому рівні координації, оперативності, адаптивності до мінливих умов, інтеграції цивільних і військових структур, а також пріоритетності колективного підходу до прийняття рішень в інтересах національної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Ментух Н. Ф., Шевчук О. Р. Здійснення демократичними інституціями громадянського суспільства контролю за діяльністю органів публічного управління в умовах воєнного стану. *Право в умовах воєнного стану: проблеми та перспективи*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Тернопіль, 12 травня 2023 року. Ірпінь: Державний податковий університет, 2023. С. 124-128.

2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 р. № 389-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.